

ÎNCHEIERE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Lungu Anatolie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La data de 05 decembrie 2018 Lungu Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, este pensionar al Ministerului Apărării și participant la acțiunile de luptă în Afganistan și Transnistria.

A susținut că, în perioada 27 ianuarie 1982 până la 12 martie 1984 a participat la acțiunile de luptă din Afganistan și în baza Decretului Președintelui Suprem al fostei URSS din 17 mai 1984 a fost decorat cu ordinul „Steaua Roșie”.

A afirmat că, începând cu data de 06 noiembrie 2003, pentru ordinul „Steaua Roșie” primește alocație nominală în mărime de 100 de lei.

A menționat că, nu este de acord cu suma de 100 de lei, de care beneficiază, deoarece conform art. 21 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veterani, au dreptul la alocație nominală beneficiarii de pensii, persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei URSS, echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldovadecorați cu distincții de stat ale fostei URSS. Astfel, conform anexei la Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldovadecorați cu distincții de stat ale fostei URSS și Hotărârii Guvernului RM nr. 1413 din 27 noiembrie 2003 cu privire la alocațiile de stat pentru meritele deosebite față de stat, ordinul „Steaua Roșie” ale fostei URSS corespunde, conform importanței, cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare”.

A mai menționat că, conform art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la veterani, alocația nominală se stabilește persoanelor decorate cu ordinele: „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii”, de clasele I, II și III ori persoanelor, care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste, în sumă de 500 de lei.

A relevat că, începând cu data de 04 mai 2006 și până în prezent, nu a beneficiat de diferența lunară a alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, în cuantum de 400 de lei lunar.

A invocat că, s-a adresat către Președintele Parlamentului Republicii Moldova cu petiție privind soluționarea chestiunii cu privire la achitarea diferenței sumei alocației de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu anul 2006 până în prezent, în sumă de 400 de lei și achitarea pe viitor a alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 de lei.

A declarat că, prin răspunsul nr. 2-2095/18 din 28 noiembrie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost refuzat în satisfacerea cererii și modificarea cuantumului alocației, invocându-se că, nu este temei legal pentru stabilirea alocației nominale în cuantum de 500 de lei.

A considerat că, răspunsul nr. 2-2095/18 din 28 noiembrie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale este neîntemeiat.

A solicitat recunoașterea ca neîntemeiat a răspunsului nr. 2-2095/18 din 28 noiembrie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i achita diferența sumei alocației de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu anul 2006 până în prezent, în sumă de 400 de lei și de a-i achita pe viitor alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 de lei.

Prin hotărârea din 24 mai 2019 a Judecătorei Bălți, sediul central, acțiunea depusă de către Lungu Anatolie a fost admisă și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite lui Lungu Anatolie diferența sumei alocației nominale lunare de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu 01 mai 2006, în sumă de 400 de lei lunar, până la data pronunțării prezentei hotărâri și alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 de lei lunar, începând cu data pronunțării prezentei hotărâri.

Prin decizia din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Instanța de apel a stabilit că, în perioada 27 ianuarie 1982-12 martie 1984 Lungu Anatolie a îndeplinit obligațiunile serviciului militar în Republica Afganistan, fapt confirmat prin livretul militar seria G3 nr. 085373 din 07 decembrie 1995 (f.d.37) și prin informația din 04 august 1995 a Ministerului Apărării (f. d. 83).

Totodată, instanța de apel a stabilit că, în baza Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 17 mai 1984, Lungu Anatolie a fost decorat cu ordinul „Steaua Roșie”, fapt confirmat prin copia carnetului de ordine seria JI nr. 034190 (f. d. 16) și prin informația eliberată de către Ministerul Apărării (f. d. 84).

Instanța de apel a reținut că, conform materialelor dosarului, Lungu Anatolie, din data de 06 noiembrie 2003, beneficiază de o alocație nominală pentru merite deosebite față de stat, ca persoană decorată cu ordinul „Steaua Roșie”, în mărime de 100 de lei lunar.

Astfel, raportând prevederile pct. 2 și 5 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1413 din 27 noiembrie 2003, ale anexei la Hotărârea Parlamentului RM nr. 533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS, ale art. 21 alin. (2) și 22 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la veterani și ale Legii nr. 105-XVI din 04 mai 2006,

prin care a fost modificat art. 22 alin. (1) din Legea cu privire la veterani la circumstanțele cauzei, instanța de apel a constatat cu certitudine că, Lungu Anatolie are dreptul la alocația nominală în mărime de 500 de lei pentru ordinul „Steaua Roșie”, reieșind din faptul că, distincția de stat a fostei URSS - ordinul „Steaua Roșie” a fost echivalată, după importanță, cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare”, astfel că, refuzul nr. 2-2095/18 din 28 noiembrie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale este neîntemeiat.

Instanța de apel a mai reținut că, conform legislației în vigoare, sumele alocației de stat pentru merite deosebite față de stat neachitate la timp din vina organului, care stabilește și plătește alocație, se plătesc retroactiv, fără nicio limitare. Astfel, prima instanță justificat a statuat asupra cerinței intimatului Lungu Anatolie cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i achita diferența sumei alocației de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu anul 2006 până în prezent, în sumă de 400 de lei, urmând a fi dispusă spre încasare începând cu 01 mai 2006, având în vedere că, alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 de lei a fost stabilită persoanelor decorate cu ordinul „Ștefan cel Mare”, începând cu data de 01 mai 2006.

La data de 09 decembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A menționat că, în art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la veterani sunt expres indicate distincțiile de stat ale persoanelor beneficiare de alocația nominală în mărime de 500 de lei. Totodată, în norma menționată sunt indicate atât distincțiile de stat ale Republicii Moldova, cit și distincțiile de stat ale fostei U.R.S.S., ceea ce exclude interpretarea subiectivă a acesteia.

A susținut că, conform Hotărârii Parlamentului RM nr. 533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova,decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., cu ordinul „Ștefan cel Mare” corespund 5 distincții de stat ale fostei URSS, printre care și ordinul „Steaua Roșie”, pe când în Legea cu privire la veterani este prevăzut expres pentru care alocație se achită suma de 500 de lei și în această listă nu se regăsesc persoanele decorate cu ordinul „Steaua Roșie”.

A relevat că, Legea cu privire la veterani este lege organică, care în ierarhia actelor legislative se află pe locul 2 după legile constituționale, pe când Hotărârea Parlamentului este ierarhic inferioară legii organice și nu poate fi aplicată în cazul în care un act legislativ ierarhic superior prevede cu totul alte norme.

A afirmat că, conform art. 7 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului. Limitele de competență privind adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative sunt stabilite de Constituția RM, Legea cu privire la Guvern și de alte acte normative. Actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent. În cazul modificării exprese a actului inferior, modificarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat. În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4). Astfel, temei legitim de acordare a alocației nominale în cuantum de 500 de lei pentru ordinul

„Steaua Roșie” nu este, dat fiind faptul că, legea organică prevede anume pentru care distincții se achită suma respectivă.

A notat că, conform Hotărârii Guvernului RM nr. 1427 din 28 decembrie 2016 cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale, militarilor care au îndeplinit serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție, Casa Națională de Asigurări Sociale efectuează plata pensiilor și prestațiilor sociale începând cu 01 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituțiile menționate la pct.1 din hotărâre. Obligația de stabilire și plată a pensiilor, cât și prestațiilor sociale pînă la data de 01 ianuarie 2017 nu pot fi atribuite Casei Naționale de Asigurări Sociale, dat fiind faptul că, pînă la data preluării atribuțiilor de plată și stabilire a prestațiilor sociale, alocația respectivă a fost stabilită și achitată de către Ministerul Apărării, respectiv, Casei Naționale de Asigurări Sociale nu-i poate fi impusă obligația de achitare a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat pînă la preluarea atribuțiilor de stabilire și plată a prestațiilor sociale pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemul penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Din materialele dosarului rezultă că, decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 07 noiembrie 2019 și a fost notificată recurentei la data de 20 noiembrie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție, anexat la materialele dosarului (f. d. 145), respectiv, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, la data de 09 decembrie 2019, este în termen.

La data de 18 decembrie 2019, în adresa intimatului, Lungu Anatolie a fost expediată copia recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 193), însă acesta nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic